

Styre
Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Arkivreferanse
2025/1320
Styresak
105/25

Dokumentdato
15.10.2025
Møtedato
21.10.2025

Budsjettering av undervisningsressurser ved Det humanistiske fakultet - oppfølging av rapport: Mandat og fremdriftsplan for arbeidsgruppe som skal forberede innføring av nytt system

Bakgrunnsdokumenter

- [Fakultetsstyresak 6/25](#): *Budsjettering av undervisningsressurser og bruk av arbeidstidsregnskap ved Det humanistiske fakultet – Mandat for arbeidsgruppe.*
- [Fakultetsstyresak 61/25](#): *Budsjettering av undervisningsressurser og bruk av arbeidstidsregnskap ved Det humanistiske fakultet - Rapport fra arbeidsgruppe.*

Bakgrunn

I fakultetsstyremøtet 28.01.2025 vedtok fakultetsstyret mandat for en arbeidsgruppe for å gjennomgå prinsipp, praksis og verktøy som blir lagt til grunn for budsjettering av undervisningsressurser og bruk av arbeidstidsregnskap ved fakultetet (S 6/25).

Rapporten fra arbeidsgruppen ble lagt frem for fakultetsstyret i møtet 17.06.2025 (S 61/25). Fakultetsstyret vedtok da forslaget om å innføre et nytt, felles system for forvaltning av undervisningsressurser og arbeidsgruppens anbefalinger knyttet til dette. Fakultetsstyret ba også fakultetsledelsen om å utarbeide forslag til mandat og en ny arbeidsgruppe som skal forberede de tekniske og organisatoriske sidene ved innføringen av det nye systemet, samt utarbeide rammer for eventuelle lokale variasjoner.

Arbeidsgruppens rapport gir et verdifullt kunnskapsgrunnlag gjennom å vise prinsipper og prosesser som har blitt lagt til grunn for hvordan ressursbudsjettering og arbeidstidsregnskap har blitt praktisert ved fakultetet siden 2008. Arbeidsgruppen identifiserte både svakheter og styrker ved dagens system. Arbeidsgruppens rapport stiller særlig spørsmål ved i hvilken grad bruken av arbeidstidsregnskap har vist seg å ivareta intensjonene bak systemet i form av å skjerme forskningstiden, fremme god studiekvalitet og læringsmiljø, sikre rettferdig fordeling av arbeidsoppgaver samt motvirke overbelastning av ansatte. Arbeidsgruppen pekte også på at mange, men ikke alle grunnenhetene bruker arbeidstidsregnskap og at listen over forberedelsesfaktorer ikke lenger er dekkende for alle undervisnings- og vurderingsaktivitetene som inngår i dagens læringsdesign.

Arbeidsgruppen konkluderte med at det ikke vil være hensiktsmessig å pålegge grunnenhetene å bruke arbeidstidsregnskap i tillegg til ressursbudsjett, men at det bør være opp til grunnenhetene selv å velge om de ønsker å videreføre praksisen med et arbeidstidsregnskap som et supplement til bruken av ressursbudsjett eller ikke.

Hovedanbefalingene fra arbeidsgruppen var som følger:

- Arbeidstidsbestemmelser: Fakultetet bør innføre felles arbeidstidsbestemmelser som overordnede prinsipper for ressursstyring. Bestemmelsene bør fastslå ansvar, prinsipper og eventuelle normer knyttet til undervisningsomfang.
- Ressursbudsjett: Fakultetet bør innføre ressursbudsjett som felles verktøy for undervisningsplanlegging.
- Ansvar: Ledelsen ved grunnenhetene bør få ansvar for ressursbudsjettene. Fagkoordinatorer får ansvar for å utarbeide forslag til ressursbudsjett i samråd med fagmiljøene og studieadministrasjonen ved grunnenhetene.
- Studiekvalitetssystemet: Ressursbudsjett bør inngå som del av kunnskapsgrunnlaget i det systematiske studiekvalitetsarbeidet.
- Bemanningsplanen: Ressursbudsjett bør inngå som del av kunnskapsgrunnlaget i arbeidet med bemanningsplanen.
- Forberedelsesfaktorer: Normer for tidsbruk for undervisningsoppgaver bør forvaltes av studiestyret etter innspill fra grunnenhetene.
- Arbeidstidsregnskap: Eksisterende arbeidstidsregnskap bør ikke være et obligatorisk verktøy

Fakultetsledelsens kommentar til anbefaling om arbeidstidsbestemmelser

Når det gjelder anbefalingene fra arbeidsgruppen vil fakultetsledelsen understreke at «arbeidstidsbestemmelser» er regulert i avtaleverk og gjennom sentrale beslutninger ved UiB. Beregningen av tilgjengelige undervisningsressurser per stillingskategori er basert på Universitetsstyresak [sak 2008/1350](#) «Retningslinjer for normal fordeling av arbeidsoppgaver innenfor arbeidstiden for professorer og førsteamanuenser ved Universitetet i Bergen». Ved UiB er normtallene operasjonalisert og praktisert som 46% undervisning, 46% til forskning og 8% til administrasjon og formidling. Enhetene ved fakultetet opererer imidlertid med normtall for undervisningskapasitet i ulike stillinger. Det er behov for å sikre at disse normtallene er like for hele fakultetet. En klargjøring av kapasitet, i form av timetall en normalt har til disposisjon i ulike stillingskategorier, samt anbefalinger knyttet til ressursbruk per undervisningsaktivitet, vil være en nødvendig premiss for at det skal være mulig å utvikle et operativt verktøy for budsjettering av tilgjengelige undervisningsressurser.

Forslag til mandat

Arbeidsgruppen skal ta utgangspunkt i rapporten som dannet grunnlag for sak 61/25 med mål om å etablere en felles praksis for hele fakultetet:

- Utarbeide oversikt over undervisningskapasitet innenfor ulike stillingstyper.

- På bakgrunn av kartleggingen gjort av den forrige arbeidsgruppen, utarbeide forslag til en oppdatert oversikt over ulike undervisnings- og vurderingsformer ved fakultetet, inndelt i kategorier som gir rom for pedagogiske tilpasninger innenfor en overordnet ressursramme.
- Anbefale faktorer for ressursbruk for de ulike kategoriene av undervisningsaktiviteter og vurderingsformer.
- Anbefale rammer for total ressursbruk på emner, sett i forhold til emnets nivå og studiepoenguttelling.
- Legge rammer for eventuelle lokale variasjoner av den nye ordningen, basert på faglige og pedagogiske forhold.
- Utarbeide forslag til teknisk løsning for budsjetteringsverktøy for forvaltning av undervisningsressurser.

Forankring av fremdriftsplan

Arbeidsgruppen bes om å ferdigstille sin rapport innen 1. mars 2026. Forut for dette skal forslagene i rapporten være drøftet i Studiestyret.

Rapporten skal deretter sendes på høringsrunde til enhetene og behandles i instituttrådene. Rapporten og høringsuttalelser legges frem for fakultetsstyret til drøfting 5. mai 2026 og fakultetsledelsen legger frem sak til endelig behandling i fakultetsstyret 17. juni.

Forslag til arbeidsgruppe:

- Heming Gujord, Leder (visedekan, fakultetsledelsen).
- To vitenskapelig ansatte.
- En studentrepresentant.
- En instituttleder.
- En administrasjonssjef.
- En studieleder.

Sekretariat:

- Julie Alver Tønsaker (seksjonsleder, Seksjon for studier og forskerutdanning).
- Arve Sennesvik (seksjonsleder, Seksjon for HR og service).
- Anders Sæle Dahle (seniorrådgiver, Seksjon for økonomi).
- Unni K. Utvik (seniorrådgiver, fakultetsadministrasjonen).

Kommentarer fra fakultetsledelsen

Vi befinner oss i en tid der både sektorpolitikk og fakultetets inntektssvikt gir effekt i samme retning i form av færre ressurser. Dette pålegger oss som fakultetsfellesskap et ekstra ansvar om å forvalte de ressursene vi har på en best mulig og bærekraftig måte ut fra hensyn til både faglig kvalitet, økonomi og ansattes helse og trivsel. For å kunne gjøre dette trenger vi verktøy som gjør en slik ressursforvaltning mulig.

Dagens ordning med arbeidstidsregnskap går tilbake til fakultetsstyrevedtak fra 2008 (24/2008), og som har blitt revidert i to omganger i henholdsvis 2012 (30/2012) og 2016 (S40-16). Hverken kategoriene eller faktorene har blitt endret i tråd med den pedagogiske utviklingen og et endret sektorlandskap. Samtidig har det skjedd lokale tilpasninger som har gitt utslag i til dels svært ulik praksis ved grunnenhetene, og der det over tid har utviklet seg betydelige skjevheter mellom ansatte og fagmiljøer/studieprogrammer.

I praksis har det systemet vi har i dag vist seg bedre egnet som et verktøy til dokumentasjon på individnivå enn til planlegging og disponering av ressurser inn mot kollektive undervisnings- og vurderingsoppgaver. Mangelen på et velfungerende system for disponering av undervisningsressurser gjør at vi er bekymret for hvordan strammere tider i sektoren vil påvirke både den enkelte ansattes arbeidsbelastning og studentenes arbeidshverdag.

I en periode med sterkt synkende studenttall opplever vi paradoksalt nok at dette ikke frigjør undervisningsressurser som kan settes inn i pedagogisk og faglig fornying som kan bidra til bedre gjennomføring og rekruttering, samtidig som studenter melder om til dels svært ulikt undervisningstilbud. Vi ser derfor behov for et verktøy som både bidrar til retterferdig fordeling av undervisningsoppgaver for de ansatte, og rettfærdig tilgang til undervisningsressurser for studentene.

Det er grunnenhetene som disponerer undervisningsressursene – ikke fakultetsnivået. Samtidig er det fakultetets ansvar å sørge for rammer for enhetlig praksis og å gi grunnenhetene best mulig verktøy for å disponere ressursene innenfor gitte ressursrammer på en måte som ivaretar både studenter og ansatte på best mulig måte. Et slikt nytt system handler derfor ikke om å utfordre, men om å styrke handlingsrommet til grunnenhetene gjennom å utvikle rammer og verktøy for planlegging av undervisningsaktiviteter.

Et slikt verktøy er også nødvendig for at instituttene og fagmiljøene skal være i stand til å innfri sitt ansvar for at undervisningstilbudet samsvarer med tilgangen til faste undervisningsressurser. En felles klargjøring av kapasitet i form av hvilke ressurser en har til disposisjon og anbefalinger knyttet til ressursbruk per undervisningsaktiviteter og vurderingsoppgaver, vil være en nødvendig premiss for at budsjettering av undervisningsressurser skal være praktisk mulig. For ansattes helse og trivsel er det også nødvendig at arbeidsbelastningen fordeles likt mellom de ansatte i tråd med rammene i de ulike stillingskategoriene. Det er altså ikke kontroll i etterkant, men planlegging i forkant som er beveggrunnen bak forslaget til mandat og prosess som legges frem her.

For fakultetsledelsen er det viktig å understreke at formålet med et nytt system for budsjettering av undervisningsressurser er å sørge for balansert og forutsigbar ressursbruk ved fakultetet og for å ivareta en bærekraftig fordeling mellom undervisning og forskning for den enkelte ansatte, det enkelte fagmiljø, grunnenhetene og fakultetet som helhet. Forskningstiden i vitenskapelige stillinger og muligheten for forskningstermin er sentrale virkemidler for å realisere Universitetets samfunnsoppdrag. Et nytt system for budsjettering av undervisningsressurser vil være sentralt for å sikre dette i fortsettelsen.

Forslag til vedtak

Fakultetsstyret vedtar forslaget til mandat, prosess og sammensetning av arbeidsgruppen som skal forberede operasjonaliseringen av et felles system for budsjettering av undervisningsressurser i samsvar med fakultetsstyrevedtaket 17.06.2025. Fakultetsstyret gir fakultetsledelsen mandat til å oppnevne arbeidsgruppen.

Camilla Brautaset
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

15.10.2025/Julie Alver Tønsaker